

Роз'яснення щодо зменшення розміру пенсії внаслідок її перерахунку на виконання рішення суду: як діяти

До Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) надходять численні скарги громадян щодо зменшення розміру їх пенсій внаслідок проведення органами Пенсійного фонду України перерахунку пенсійних виплат на виконання судових рішень.

Громадяни звертаються до суду з єдиною метою – поновити своє порушене право на належне пенсійне забезпечення, наслідком якого, зокрема, має бути збільшення розміру пенсії.

Однак не завжди ухвалені на користь громадян судові рішення призводять до збільшення розміру їх пенсійної виплати. Непоодинокими є випадки, коли після виконання органами Пенсійного фонду України судового рішення щодо перерахунку пенсії у визначений судом спосіб розмір пенсії особи зменшується, адже не завжди порушення однієї із норм пенсійного законодавства є наслідком збільшення розміру пенсії в цілому. Крім того, досить часто судові рішення містять зобов'язання щодо вчинення дій про перерахунок пенсії без конкретизації порядку здійснення такого перерахунку, що дає можливість органам Пенсійного фонду України при виконанні таких судових рішень діяти на власний розсуд.

У наведених випадках органи Пенсійного фонду України розпочинають виплату пенсії у меншому розмірі, розрахованому на виконання судового рішення, мотивуючи це необхідністю дотримання конституційного принципу обов'язковості виконання рішення суду.

З метою врегулювання окресленої проблеми при Секретаріаті Уповноваженого створено робочу групу з питань додержання прав громадян під час виконання судових рішень адміністративних судів.

До складу робочої групи увійшли представники Міністерства соціальної політики України, Міністерства юстиції України, Пенсійного фонду України, Верховного Суду, Офісу Генеральної прокуратури та Федерації профспілок України.

За результатами роботи вказаної робочої групи її учасники підтримали запропоновані Уповноваженим шляхи захисту прав громадян в окресленій ситуації:

1. Звернення громадянина, на користь якого ухвалене судове рішення, до органів, які здійснюють примусове виконання судових рішень.

Стаття 5. Органи та особи, які здійснюють примусове виконання рішень
Примусове виконання рішень покладається на органи державної виконавчої служби (державних виконавців) та у передбачених цим Законом

випадках на приватних виконавців, правовий статус та організація діяльності яких встановлюються Законом України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»

2. Застосування процедур, визначених Кодексом адміністративного судочинства України (КАСУ):

Судовий контроль за виконанням судових рішень в адміністративних справах (стаття 382 КАСУ).

Згідно з висновками Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду, викладеними в постанові № К/9901/45515/18 від 23.11.2018 та ухвалі № К/9901/2594/17 від 05.07.2018, судовий контроль може встановлюватись навіть після ухвалення рішення у справі.

Визнання протиправними рішень, дій чи бездіяльності, вчинених суб'єктом владних повноважень - відповідачем на виконання рішення суду (стаття 383 КАСУ).

Заяву про визнання протиправними рішень, дій чи бездіяльності, вчинених суб'єктом владних повноважень - відповідачем на виконання рішення суду може бути подано протягом десяти днів з дня, коли позивач дізнався або повинен був дізнатися про порушення своїх прав, свобод чи інтересів, але не пізніше дня завершення строку пред'явлення до виконання виконавчого листа, виданого за відповідним рішенням суду (частина четверта статті 383 КАСУ).

Для поновлення розміру пенсії в розмірі, який був до виконання судового рішення, заявникам необхідно звернутись до органів Пенсійного фонду України із заявою про визначення розміру пенсії, встановленого до виконання рішення суду.

Додатково повідомляється, що Міністерством соціальної політики України спільно з Пенсійним фондом України на виконання рекомендацій Уповноваженого розробляється проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення деяких питань пенсійного законодавства», який врегульовує питання недопущення зменшення розміру пенсійної виплати громадян внаслідок виконання органами Пенсійного фонду України судових рішень. Законодавче врегулювання цього питання залишається на контролі Уповноваженого.